

Kvalitet och säkerhet till nya nivåer

Kvalitets-, miljö- och produktsäkerhetsansvariga i livsmedelsindustrin samlades i Malmö på KvalitetOnLines årliga storträff i slutet av maj.

Den 24–25 maj arrangerade nätverket KvalitetOnLine sin åttonde storträff som bjöd på seminarier, grupparbeten och mingel bland elva utställande företag.

Magnus Nikkarinen, näringspolitiskt sakkunnig i branschorganisationen Svensk Dagligvaruhandel, berättade att märkningen ”Antibiotikafritt” är på väg in på den svenska marknaden och redan finns på bland annat svensk kyckling.

ANTIBIOTIKAMÄRKNING PÅ GÅNG

Det är dock svårt att kommunicera märkningen utifrån flera aspekter, som typ och mängd av antibiotika, nivån på djurvälstånd och inte minst konsumenternas kunskaper. Exempelvis visar en undersökning av Kött & Charkföretagen att 62 procent av de tillfrågade tror att det finns rester av antibiotika i kött- och charkprodukter, vilket naturligtvis är lika fel, som att det finns GMO i kött från djur som har ätit GMO-foder.

Per Sundqvist, Intertek, gav värdefulla tips om informationssäkerhet.

Lena Persson, KvalitetOnLine, i samtal med Magnus Nikkarinen, Svensk Dagligvaruhandel.

– Både antibiotikafritt och GMO-fritt är kopplat till produktionsmetoden och betonar något som inte finns i livsmedlet. Skillnaden är att det finns regler för GMO-märkning, men ingen vägledning när det gäller märkning med antibiotikafritt, sa Magnus Nikkarinen.

VILSELEDANDE GMO-MÄRKNING

Livsmedelsverket har på uppdrag av regeringen sett över förutsättningarna att märka livsmedel från djur som har ätit foder med eller utan GMO. Slutsatsen är att en märkning skulle vara vilseledande, dyr, krånglig och effektlös, eftersom det inte finns någon tydlig konsumentefterfrågan. Att antyda att ett livsmedel är fritt från något som alla liknande livsmedel är fria från är vilseledande, enligt EU-förordning 1169/2011.

– Det handlar om att hjälpa konsumenten att göra informativa val, vilket är supersvårt när det gäller antibiotikamärkning. När märkningen väl kommer – för det gör den med säkerhet – är det viktigt att myndigheter och branschen tar ett samlat ansvar, sa Magnus Nikkarinen.

STRUKTURERAT LEANARBETE

Ordning och reda är en viktig förutsättning för allt kvalitetsarbete. Leanmetoden 5S syftar till att öka effektiviteten och undvika slöseri med tid och resurser.

Mathias Wilhelmsson, Part Development, har utvecklat ett träningsverktyg som gör att företag kan tillämpa 5S utan hjälp av externa konsulter. Träningen genomförs under en dag med mellan fem och tio medarbetare och kan ledas av en person utan 5S-utbildning. Teori varvas med praktik i form av ett spel. De 5S-en – Sortering, Strukturering, Systematisk städning, Standardisering och Självdisciplin – genomförs steg för steg i fyra olika nivåer.

– De första stegen i sortering och strukturering ger snabbt goda resultat, vilket gör det lätt att sluta där, men man måste gå igenom alla steg för att få arbetsättet att sätta sig. När man når toppen är det så integrerat i arbetet att man har slutat att prata om 5S. Det kräver tålamod och att ledningen är med, förklarade Mathias Wilhelmsson.

70 PROCENT MISSLYCKAS

Mathias berättade vidare att 70 procent av alla leansatsningar misslyckas, framför allt för att ledningen inte är engagerad. Ledarna måste förstå metoden på djupet så att de kan efterfråga arbetsättet.

Mathias Wilhelmsson poängterade att 5S inte ska betraktas som ett städprojekt, även om mycket handlar om att sortera bort onödiga eller trasiga föremål och ha rätt saker på rätt plats.

Anticimex var en av de 11 utställarna på storträffen. Lars Ekstrand demonstrerade företagets digitala rättfällor utan bekämpningsmedel, som fungerar både utom- och inomhus.

Mathias Wilhelmsson, Part Development, har tagit fram träningsverktyget 5S by Yourself, som företaget kan använda utan att ta in externa konsulter.

– Det är inte ovanligt att 25 procent av tiden går åt till att leta efter verktyg, material eller dokument, vilket är ett enormt slöseri. 5S ger också en bra standardisering, när det gäller säkerhet, rengöring, underhåll, med mera.

EN BILD...

Johan Lundell, Nodd, pratade om fördelen med visualisering istället för ord, när det gäller instruktioner av olika slag, som rutiner och hygienkrav i kvalitetsarbetet. Som exempel tog han Ikea och Lego, som de flesta kan bygga utan förkunskaper. Andra exempel på så kallade notationer är noter, kartor och ritningar.

– Notationer är ett mycket kraftfullare kommunikationsmedel än ord. De kräver inga förkunskaper eller översättningar och behöver inte memoreras. Du behöver ju inte memorera vägbeskrivningar när du har en karta.

Ett exempel på detta är NN-verkets instruktionsbroschyrer som med enkla bilder – serier utan pratbubblor – visar de mest grundläggande momenten i säkerhet på arbetsplatsen och i kvalitetsprocessen.

PÅ VAKT MOT FUSKET

Aktuella certifieringsnyheter stod naturligtvis också som vanligt på agendan på KvalitetOnLines storträff. Fokus låg på de nya kraven på förebyggande åtgärder

mot kriminella handlingar, som livsmedelsfusk (Food Fraud Prevention) och sabotage (Food Defense), som har implementerats i alla GFSI-godkända standarder. VACCP (Vulnerability Analysis) och TACCP (Threat Analysis and Critical Control Point) är två metoder, som är speciellt framtagna för att förebygga uppsåtligt fusk, upptäcka eventuella hot och förhindra sabotage.

Vid årsskiftet trädde en ny version av FSSC 22000 i kraft. Några nyheter, utöver kraven på Food fraud prevention och Food defence, är möjlighet att lägga till certifiering för huvudkontor som en del av produktionsanläggning samt att lägga till lager på anläggningscertifikatet. Från och med 2019 blir det även oanmälda revisioner.

NYA VERSIONER AV IFS OCH BRC PÅ GÅNG

Den nya versionen av IFS, 6.1, har fokus på allergensäkerhet och förpackningsmaterial. Den har publicerats i väntan på version 7, som är försenad till sista kvartalet 2018. I augusti beräknas också BRC version 8 vara klar och revisioner kommer att utföras från och med februari 2019.

Den senaste versionen av ledningssystemet ISO 22000 kommer preliminärt att publiceras den 19 juni och senare i höst förväntas en svensk översättning. Rikard

Hellqvist, Bergström & Hellqvist, som har deltagit i utformningen av den nya versionen, lyfte fram att vikten ligger på ett tydligt ledarskap och att kvalitetsarbetet får en tydlig koppling till företagets strategi.

DIGITALT SPIONAGE

En viktig del av säkerhetsarbetet är att skydda företaget mot digitala intrång. Per Sundqvist, Intertek, menar att svenskar i allmänhet är naiva när det gäller informationssäkerhet och att Sverige ligger långt efter inom området. Han varnade för alla former av trådlös kommunikation, till exempel på tåg.

– Vem som helst kan se vad man gör. På Youtube finns bra instruktioner, som gör att man blir en hacker på 15 minuter. Vårt eget beteende är den största säkerhetsrisken.

Framför allt varnade han för den organiserade brottsligheten, som ständigt letar efter säkerhetsluckor hos företag.

VÄLORGANISERAD BROTTSLIGHET

– Det är en välorganiserad industri med mycket liten risk för att åka dit. Blir man kapad är det bara att betala. Därför blir det allt viktigare att skydda informationstillgångar, som system, arkiv, labbrapporter, recept, kompetens, med mera.

Att skicka mail jämför Per Sundqvist med att skicka vykort, om man inte använder elektroniska signaturer eller krypteringar. Vid trådlös uppkoppling bör man använda en VPN-lösning. Han varnade även för vissa mobilappar och den nya lagen Cloud Act, som innebär att amerikanska molnleverantörer tvingas lämna ut data till myndigheterna oavsett var den är lagrad, vilket även får konsekvenser för europeiska företag. ●

Kvalitet OnLine

Kvalitet OnLine arrangerar nätverk och konferenser och riktar sig till kvalitetschefer eller andra, som ansvarar för eller arbetar med kvalitets-, miljö- och produktsäkerhetsfrågor i livsmedelsindustrin. Medlemmarna inbjuds till träffar i något av de sex nätverken (Malmö, Helsingborg, Kristianstad, Kalmar, Göteborg och Stockholm) och har möjlighet att ställa frågor till Kvalitet OnLines nätverk av experter och samarbetspartners.

Kvalitet OnLine arrangerar årligt återkommande Storträffar. I år arrangerades Storträffen för åttonde gången i Malmö den 24–25 maj.